

آشنایی با دیوان محاسبات هند

به کوشش: مرتضی اسدی
اداره کل روابط عمومی و امور بین الملل
دیوان محاسبات کشور

1394

مقدمه:

کشور هندوستان دارای یکی از قوی ترین نظام های مالی در منطقه آسیاست. در نتیجه دو قرن استعمار انگلستان بر هند ، قوانین مالی و غیر مالی، نظام اداری و ساختار سیاسی و اقتصادی و نهاد نظارتی هند متأثر از انگلستان می باشد.

هند با توجه به اینکه سعی دارد سهم عمده ای از اقتصاد ، تجارت و اقتدار جهانی را از آن خود کند و با عنایت به اینکه این کشور در تلاش است تا به یکی از ابر قدرت های مطرح در جهان تبدیل شود، بر اساس این سیاست برنامه ریزی دقیق و جامعی در خصوص اصلاح نظام مالی و نظارتی کشور انجام داده است و به همین لحاظ دیوان محاسبات هند به عنوان عالیترین مرجع حسابرسی مستقل دولتی نه تنها دارای اقتدار ملی

است بلکه در سطح منطقه آسیا نیز وجهه فراوانی برای خود کسب کرده است. این کشور تلاش می کند تا با اعمال نفوذ در کار گروههای منطقه ای و پروژه های تحقیقاتی سازمان آسوسای و نیز آموزش حسابرسان از سرتا سر جهان، قوانین ، مقررات و رویه های حسابرسی خود را به عنوان دستورالعمل های منطقه ای و بین المللی حسابرسی و نظارتی به تصویب رسانده و جایگاه خود را در میان کشور های پیشرو جهان در حوزه حسابرسی دولتی ارتقاء بخشد.

جایگاه قانونی و وظایف :

دیوان محاسبات هند سابقه ای 150 ساله دارد و در واقع عالی ترین نهاد نظارتی در هند محسوب می شود که قدرت خود را از قانون اساسی می گیرد. رئیس دیوان محاسبات طبق اصل 148 قانون اساسی توسط رئیس جمهور منصوب می شود. وظایف دیوان محاسبات در اصل 149 قانون اساسی مشخص شده است که رسیدگی به کلیه حسابهای دولت مرکزی، دولت های ایالتی و سایر نهاد های دولتی را بر عهده دارد. بر اساس همین اصل، پارلمان هند قانون دیوان محاسبات را در سال 1971 تصویب نمود که این قانون به

تشریح وظایف، اختیارات این دیوان و نحوه خدمت حسابرسان آن می پردازد. اصل 151 قانون اساسی تصریح می کند که دیوان محاسبات موظف است گزارش های خود را به رئیس جمهور تقدیم نماید که وی نیز گزارش های مذکور را در اختیار پارلمان قرار خواهد داد. پارلمان پس از بحث و بررسی پیرامون گزارش سالانه به موارد تخلف و نواقص و ضعف های مدیریت مالی کشور رسیدگی می کند. در سطح ایالتی نیز چنین می باشد یعنی اینکه ادارات حسابرسی گزارش های خود را به استاندار تحویل می دهند که ایشان نیز گزارش های مذکور را برای مجالس محلی ارسال می کند.

براساس اصول 148 الی 151 قانون اساسی هند مصوب 1971، دیوان محاسبات هند به وظایف قانونی خود عمل می نماید. دیوان محاسبات هند موظف به انجام رسیدگی های زیر است:

- حسابرسی حسابهای دولت (دریافت و پرداخت)
- رسیدگی به حسابهای دولتهای فدرال و ایالتی، شرکتهای دولتی و نهادها
- انجام انواع حسابرسی نظیر حسابرسی عملکرد، حسابرسی مالی، حسابرسی رعایت مقررات مالی یا حسابرسی معاملات، و حسابرسی تکنولوژی اطلاعاتی
- ارائه گزارش سالانه به پارلمانهای فدرال و ایالتی

گزارش های حسابرسی و پیگیری های مربوط:

گزارش های حسابرسی به نحوه مصرف منابع مالی، عدم مصرف این منابع، کمتر هزینه کردن یا بیشتر هزینه کردن یا هزینه های نادرست و غیره اشاره می کنند. گزارش های سالانه دیوان محاسبات به محض اعلام وصول توسط پارلمان به دو کمیسیون تخصصی ارجاع می شود:

1- کمیسیون حسابهای دولتی

2- کمیسیون شرکتهای دولتی.

نمایندگان دیوان محاسبات ضمن حضور در کمیسیون ها در صورت لزوم به سوالات و ابهامات نمایندگان پاسخ می دهند. عمده ترین تخلفات مندرج در گزارش های دیوان محاسبات عدم استفاده از منابع تخصیص داده شده در محل مناسب خود است که در مورد این تخلفات تحقیقات لازم صورت می گیرد و تذکرات لازم به مسوولان داده می شود.

ساختار سازمانی:

دیوان محاسبات هند دارای یک نفر رئیس و چهار نفر معاون است. معاونت های این دیوان عبارتند از معاونت آموزش، معاونت حسابرسی دولت فدرال، معاونت حسابرسی ایالت ها و معاونت حسابرسی شرکت های دولتی. دیوان محاسبات هند وظایف و اختیارات قانونی خود از طریق اداره حسابرسی و نگهداری حسابهای انجام می دهد. اداره مذکور 50 هزار نفر پرسنل دارد و با دارا بودن 104 شعبه در سرتاسر کشور به رسیدگی های قانونی می پردازد. دیوان محاسبات هند از طریق اداره مذکور به انجام وظایف قانونی خود می پردازد. اداره حسابرسی و حسابهای هند در واقع شاخه اجرایی دیوان محاسبات هند محسوب میشود. این اداره زیر نظر رئیس دیوان محاسبات فعالیت می کند.

دیوان محاسبات هند به تصمیمات اساسی نظیر سیاستگذاری، مدیریت، نظارت و کنترل فعالیت های اداره حسابرسی و نگهداری حسابها می پردازد. این دیوان همچنین مسئولیت توسعه اهداف سازمانی، تهیه استانداردهای حسابرسی و سیستمها، مدیریت نیروی انسانی و منابع و سرمایه های سازمانی و تأیید گزارش نهایی حسابرسی را بر عهده دارد. برای انجام حسابرسی ها، بخش های مختلفی در تشکیلات دیوان محاسبات پیش بینی شده است نظیر بخش حسابرسی تشکیلات کشوری، حسابرسی راه آهن، حسابرسی بازرگانی، حسابرسی درآمدها، حسابرسی ارتش، آموزش، تشکیلات و روشها، بازرسی از محل پروژهها و حسابرسی تکنولوژی اطلاعاتی و غیره که مسئولیت بخش های مذکور را معاونان دیوان محاسبات و مدیران کل بر عهده دارند.

دیوان محاسبات هند دارای هیأت مشاوران است که در زمینه مسائل حسابرسی و رسیدگی های قانونی و نیز بهبود عملکرد دیوان مطابق اهداف و اختیارات تعیین شده در قانون اساسی به رئیس دیوان مشاوره می دهند.

اعضاء هیأت مذکور برای دوره دو ساله انتخاب می‌شوند و در حال حاضر این هیأت دارای 15 عضو می‌باشد و ریاست آن را رئیس دیوان محاسبات بر عهده دارد. برخی معاونان دیوان و مدیران کل در این هیأت حضور دارند. سایر اعضاء از میان مدیران عامل و رؤسای برخی سازمانها، نهادها و شرکتهای، مؤسسات تحقیقاتی و اساتید دانشگاهها انتخاب می‌شوند.

تاکید بر حسابرسی فناوری اطلاعات:

دیوان محاسبات هند حسابرسی های مالی، رعایت، عملکرد، محیط زیست و فناوری اطلاعات را انجام می دهد. گرچه هر یک از حسابرسی های مذکور برای دیوان اهمیت خود را دارند اما حسابرسی فناوری اطلاعات و به تبع آن تجهیز و به روز کردن کامپیوترها و نرم افزارها بطور جدی در حال توسعه می باشد. به همین لحاظ واحد حسابرسی فناوری اطلاعات در اداره حسابرسی و حسابها پیش بینی شده است. هدف این واحد آن است تا توان پرسنل و کادر فنی حسابرسی را در زمینه مهارتهای کامپیوتری افزایش داده و استانداردها و دستورالعملهای انجام حسابرسی در محیط فناوری اطلاعاتی را بهبود بخشد.

هدف از ایجاد واحد حسابرسی فناوری اطلاعات انجام حسابرسی ها با استفاده از کامپیوتر و در محیط IT است. دیوان محاسبات هند برای آنکه با چالش های روز حسابرسی مقابله نماید، می بایست روشها و شیوههای جدیدی برای انجام رسیدگی های قانونی ایجاد می نمود. با توجه به اینکه امروزه اکثر فعالیت های مالی دستگاههای مورد رسیدگی از طریق کامپیوتر صورت می گیرد و دیگر نمی توان از طریق انجام حسابرسی سنتی به کشف خطاها، تقلب و فساد مالی پی برد. به همین دلیل رسیدگی های مبتنی بر سیستم اهمیت می یابند. واحد فناوری اطلاعات در دیوان محاسبات هند توانسته است به مدیریت دستگاههای اجرایی از طریق ارائه توصیه کمک نماید و عملکرد سیستم های اطلاعاتی آنها را بهبود بخشد. توصیه های مذکور مواردی نظیر ارائه خدمات بهتر، اجرای فعالیتها به صورت آنلاین، امنیت اطلاعات و نگهداری و پشتیبانی سیستم های تکنولوژی اطلاعاتی را شامل می شود.

سیستم های تکنولوژی اطلاعاتی در دستگاههای مورد رسیدگی براساس استانداردهای بین المللی ارزیابی می شود بانک اطلاعاتی کلیه سیستم های تکنولوژی اطلاعاتی در بخش دولتی تهیه گردیده است که مرتباً به روز می گردد. بانک اطلاعاتی مذکور در نوع خود بی نظیر است و اطلاعات مربوط به کلیه سیستم های اطلاعاتی را در بخش دولتی در سه سطح فدرال، ایالتی و محلی و سازمانهای مستقل در بر می گیرد. کادر فنی که در بخش تکنولوژی اطلاعاتی کار می کنند آموزش های بسیار زیادی دیده اند تا بتوانند از عهده سیستم های حسابرسی تکنولوژی اطلاعاتی برآیند. پرسنل مذکور در زمینه نرم افزار، سخت افزار، لیست حقوق، سیستم های پیچیده برنامه ریزی منابع شرکتهای (ERP) و غیره مهارت کافی دارند.

تعداد پرسنل حسابرسی تکنولوژی اطلاعاتی 482 نفر است که این افراد تاکنون 232 گزارش حسابرسی تهیه کرده اند که در گزارشهای سالانه منظور گردیده است. از مجموع گزارش های مذکور تعداد 171 گزارش در زمینه حسابرسی تکنولوژی اطلاعاتی در اختیار پارلمان قرار داده شده است.

فعالیت های آموزشی دیوان:

دیوان محاسبات هند با هدف حصول اهداف سازمانی و اجرای دقیق برنامه ها و پروژه های حسابرسی تاکید خاصی بر امر آموزش در فعالیت های خود دارد. بر همین اساس این دیوان دارای 2 مرکز اصلی آموزش در نویدا و شیملا می باشد که اولین مرکز مختص آموزش حسابرسی فناوری اطلاعات است که دوره های بین

المللی برگزار می کند و دومین مرکز مختص حسابرسی محیط زیست می باشد. این دیوان همچنین دارای 9 مرکز آموزشی منطقه ای در سایر ایالت های هند می باشد.

منبع:

دیوان محاسبات هند : www.cag.gov.in